

Nakovich Mihály

Nakovich Mihály kópházi kántortanító, tankönyvszerző Szabadbárádon született (ma: Großwarasdorf, Ausztria) 1840. szeptember 27-én.

Édesapja, Nakovich János takács volt, édesanyja Mária, akinek a családi neve „Piká”, „Pikini”-nek nevezték őket. Nagyapja Répcesarudon (ma: Frankenau, horvátul: Frakanava - Ausztria) volt kántortanító. Tízen voltak testvérek. Miska már a községi iskolában kitűnt tehetségével, éles eszével. A tanuláshoz a könyveket a kántortanítótól kapott, a faggyút a világításhoz édesanyjától lopta el. Mivel értelme átlagon felüli volt, elhívták segédtanítónak Horvátzsidányba, utána pedig Répcesarudra. 18 éves lehetett, amikor a Soproni Tanítóképzőbe került. Ekkoriban nagyon szegény volt. Nem tudta letenni az utolsó vizsgáját, ami után megkaphatta volna a tanítói diplomáját, mert nem volt rá pénze. A lanzséri plébános fizette ki helyette a vizsgadíjat, így végre megkaphatta diplomáját.

Két évig Vulkapordányban (ma: Wulkaprodersdorf), négy évig Zárányban (ma: Zagersdorf) tanítóskodott. Tehetséges diákját, Borenich Mártont felkarolta, tanítását támogatta. A fiú tanító lett és Nakovich munkatársa és segítője volt. Nakovich tanítása során felismerte, hogy kántorok munkájához hiányoznak a horvát nyelvű tankönyvek és egyházi énekeskönyvek, ezért anyaggyűjtésbe kezdett ezekhez. 1874-ben választották meg kántortanítónak Kópházára, ahol 26 évig, haláláig, tanított.

A horvát értelmiség 1873-ban elhatározta, hogy megpróbálnak horvát tankönyveket kiadni. Nakovichra állította össze a földrajz tankönyvet. Énekeskönyve: népi énekek a fiatalság részére címmel 1876-ban jelent meg. 1877. augusztus 16-án Nakovich Mihály kópházi tanító vezetésével Kópházán összeült horvát papok és tanítók elhatározták, hogy bizonyos

megszorításokkal átveszik a Gaj-féle horvát helyesírási reformot. Ezt a deklarációt az összes tanító és plébános aláírta. Ettől kezdve a könyvek az új helyesírás szerint íródtak. Nakovich 1877-ben még a régi helyesírás szerint adta ki az első kalendáriumot. Ebben az évben körlevelet küldött a horvát értelmiségieknek. Ebben fektette le az új horvát helyesírást és meggyőzte őket, hogy ezt használják. Az 1880-ban kiadott földrajzkönyvét már az új helyesírás szerint készítette el. 1881-ben Nezsiderben (Neusiedler) Horváth Béla nyomdájában megjelentette tudományos – szórakoztató folyóiratát „Könyvecske a falusi embereknek” címmel. Még ebben az évben kiadta a Keresztény Naptár c. munkáját, amelyet Borenich Mártonnal együtt készített.

Nakovich Mihály 1900. április 24-én Kópházán váratlanul elhunyt. Legjelentősebb munkája, a „Crikveni JaSkar” (Templomi énekes könyv), melyben az énekekhez orgonakiséretet is írt a szerző, amelyet Borenich Mártonnal együtt állított össze, File Sedenich kézírata alapján, már halála után látott napvilágot, 1901-ben. Nakovich Mihály, a modern horvát helyesírás úttörője volt. Kántortanítói munkája mellett, a horvát nyelv megőrzését, megújítását fontos feladatának tartotta, irodalmi munkája is jelentős volt.

Kópházán nevét viseli a Nakovich Mihály Általános Iskola és Óvoda. 2000 óta a Vas Megyei Pedagógiai Intézet és a Magyarországi Gradistyei Horvátok Egyesülete rendezésében Kópházán kerül sor Nakovich Mihályról elnevezett horvát szépkiejtési versenyre.

Irodalom:

Jeles pedagógusok Győr-Moson- Sopron megyében, 3. köt. „Emelj fel emlék” Alapítvány. Szerk.: Kallós Károlyné, Gönczöl Lászlóné Győr 2012. In: Németh Erzsébet: Életének minden percét a tudás átadásának szentelte: Nakovich Mihály (1840-1900)

140 év a kópházi iskola történetéből, 1879-2019 / Sárközi Ágnes ; közread. a Nakovich Mihály Általános Iskola és Óvoda, 2019

Internet:

Folklor Archívum 10. (1978) Történelmi bevezető elérhető:
https://adtplus.arcanum.hu/hu/view/MTA_FolklorArchivum_10/?query=Nakovich%20Mih%C3%A1ly&pg=19&layout=s letöltés: 2020. 03.30.